

**UCHWAŁA NR LXXII/472/2023
RADY GMINY LIPIE**

z dnia 21 grudnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2025 w Gminie Lipie**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)

**Rada Gminy Lipie
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2025 w Gminie Lipie w brzmieniu określonym w załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 roku.

Przewodniczący Rady Gminy
Lipie

Zbigniew Bystrzykowski

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr LXXII/472/2023
Rady Gminy Lipie
z dnia 21 grudnia 2023 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2024-2025
w Gminie Lipie**

Lipie, grudzień 2023

1. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lipie, określa strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizacja Programu na lata 2024-2025 zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień.

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata i nie musi, jak dotychczas, być uchwalany co roku.

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z art.4¹ ust.1 i 2 w/w ustawy, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego i jego potrzeb.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie jest finansowany ze środków pozyskanych przez Gminę z pobieranych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml i stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie realizowany jest przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Podstawy prawne programu

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Podstawowy Cel Programu

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Główne kierunki działania

Rozdział I

➤ **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii.**

Cele:

- Zwiększenie dostępności udziału osób uzależnionych i współuzależnionych w programach terapeutycznych.
- Ograniczenie liczby osób pijących ryzykownie i szkodliwie.
- Organizowanie warunków pierwszego kontaktu w zakresie pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

1. Działalność Gminnego Punkt Wsparcia Rodziny

Narzędziem wspierającym działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu jest uruchomiony z dniem 1 lipca 2020 roku Gminny Punkt Wsparcia Rodziny przy GKRPA w Lipiu (GPWR). Jego oferta skierowana jest w szczególności do osób, które doświadczają takich problemów jak: przemoc w rodzinie, uzależnienia, uzależnienia behawioralne, problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz inne, które bezpośrednio przekładają się na występowanie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny. Punkt współpracuje także z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lipiu, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym oraz wszystkimi szkołami gminy Lipie, w tym ze szkolnymi pedagogami.

GPWR oferuje mieszkańcom bezpłatne konsultacje stacjonarne z psychologiem, specjalistą terapii uzależnień oraz psychologiem dziecięcym, a od 14 lipca 2021 r. także z radcą prawnym, którego pomoc skierowana jest w szczególności do osób doświadczających przemocy. Działa także infolinia psychologiczna, uruchomiona w szczególności z myślą o osobach starszych lub samotnych. Zatrudnieni specjaliści udzielają konsultacji zgodnie z ustalonym harmonogramem. Ponadto w ramach działalności GPWR w szkołach na terenie gminy Lipie organizowane są warsztaty dla dzieci i ich rodziców, które są prowadzone przez psychologów pracujących w punkcie.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez następujące działania: zawieranie umów i finansowanie osób pełniących dyżury i prowadzących grupy wsparcia, np. psychologów, terapeutów uzależnień i prawnika; finansowanie zakupu literatury fachowej i materiałów informacyjno-edukacyjnych, materiałów biurowych, sprzętu biurowego, wyposażenia oraz innych materiałów niezbędnych do prowadzenia GPWR, opłaty za usługi telekomunikacyjne (korzystanie z telefonów komórkowych).

2. Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- a) Nadzór nad realizacją Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- b) Przyjmowanie wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe.
- c) Prowadzenie rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami zgłoszonymi do GKRPA.
- d) Pomoc i udzielanie wsparcia osobom uzależnionym podejmującym próby zerwania z nałogiem m.in. poprzez pomoc w nawiązaniu kontaktu z terapeutami oraz pomoc w uzyskaniu miejsca w ośrodku leczenia odwykowego.
- e) Kompleksowe opracowanie dokumentacji pacjenta do przeprowadzenia badań przez lekarzy biegłych w przedmiocie uzależnienia i wydania opinii psychologicznej, pokrycie kosztów badania lekarzy biegłych.
- f) Kompleksowe opracowanie dokumentacji pacjenta przy kierowaniu wniosku do Sądu Rejonowego celem skierowania osoby uzależnionej od alkoholu na leczenie stacjonarne lub niestacjonarne odwykowe.
- g) Nawiązanie bezpośredniej współpracy z Ośrodkiem Terapii Uzależnień od Alkoholu w Parzymiechach, Poradnią Odwykową w Kłobucku i Częstochowie celem leczenia osób z problemem alkoholowym z terenu gminy.
- h) Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział II

- **Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.**

Cel:

- Łagodzenie dolegliwości i rozkładu życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

- 1) Udzielanie informacji dotyczących choroby alkoholowej, możliwości leczenia oraz form przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) Prowadzenie badań środowisk lokalnych, celem ustalenia diagnozy stanu problemów i zasobów alkoholowych.
- 3) Współpraca z GOPS celem udzielenia pomocy rodzinom z problemem alkoholowym narkomania.
- 4) Współpraca Policji w zakresie procedury interwencji wobec przemocy domowej.
- 5) Przygotowanie oraz upowszechnianie informacji na temat lokalnej pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (ulotki, plakaty, ogłoszenia w lokalnych mediach informatory, strony internetowe).

Rozdział III

- **Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także**

działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cele:

- Wdrażanie efektywnych programów opóźniających inicjację alkoholową wśród dzieci. Ograniczanie problemów związanych z piciem alkoholu poprzez wzmacnianie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących.
- Rozwijanie wiedzy w społeczności lokalnej i podnoszenie świadomości na temat problemów i zagrożeń związanych z używaniem środków psychoaktywnych.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

- 1) Pomoc rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub przemocy domowej w postaci dożywiania dzieci z w/w rodzin w szkole.
- 2) Prowadzenie programów profilaktycznych, edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, propagowanie zdrowego i aktywnego trybu życia w ramach sportu szkolnego i innych zajęć sportowych, jako zajęć profilaktycznych.
- 3) Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców gminy na temat alkoholu, narkotyków, dopalaczy, wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, przemocy oraz uzależnień behawioralnych poprzez zakup materiałów edukacyjnych, ulotek, plakatów, udostępnianie stron internetowych oraz numerów telefonów dotyczących uzależnień.
- 4) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia.
- 5) Współpraca z Powiatową Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Kłobucku.

Rozdział IV

➤ Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Cel:

- Wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym w realizacji zadań i programów w zakresie promocji zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

- 1) Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy (wspieranie lub zlecanie zadań organizacjom pozarządowym na realizację pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami profilaktyki oraz zadań związanych z promowaniem alternatywnych form spędzania czasu wolnego, abstynencji oraz zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy).
- 2) Działalność GKRPA i wydatki z tym związane - zasady wynagradzania GKRPA:
 - a) ryczałt miesięczny Przewodniczącego GKRPA za udział w komisji oraz koordynację działalności statutowej - 700,00 zł brutto.
 - b) ryczałt miesięczny sekretarza GKRPA za opracowywanie dokumentacji, udział i obsługę posiedzeń komisji - 550,00 zł brutto.
 - c) ryczałt członków GKRPA za udział w posiedzeniach komisji - 350,00 zł brutto.

Podstawą naliczania wynagrodzenia członków komisji jest imienna lista obecności z posiedzenia komisji.

- 3) Obsługa GKRPA, zakup materiałów biurowych, znaczków pocztowych do wysyłania korespondencji służbowej, sprzętu biurowego i artykułów spożywczych.

Rozdział V

➤ Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie będzie realizowane poprzez:

- 1) Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy.
- 2) W przypadku stwierdzenia sprzedaży alkoholu :
 - osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwym,
 - osobom do lat 18,
 - na kredyt lub pod zastaw,
 - bezwzględnie wstrzymać zezwolenie i skierować wniosek do Sądu.
- 3) Podejmowanie działań w przypadku handlu alkoholem niewiadomego pochodzenia, reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.
- 4) Diagnozowanie i monitorowanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych w Gminie Lipie.
- 5) Występowanie członków GKRPA przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w stosunku do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych nieprzestrzegających ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dot. reklamy alkoholu oraz sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim lub nietrzeźwym, a także sprzedaży na kredyt lub pod zastaw.
- 6) Ograniczenie dostępności alkoholu przez takie działania jak: respektowanie ustalone w uchwale Rady Gminy Lipie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Lipie, a także wydawanie zezwoleń dla placówek handlowych i gastronomicznych w ramach limitu określonego przez Radę Gminy Lipie.

Rozdział VI

➤ Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej

Zadanie będzie realizowane poprzez:

- 1) Współpraca z centrum integracji społecznej na terenie powiatu poprzez udzielanie informacji o działalności w/w placówki i możliwości podjęcia pracy.
- 2) Wspieranie lokalnego centrum usług społecznościowych.
- 3) Pomoc w umożliwieniu osobom po odbytej terapii odwykowej podjęcie pracy w centrum integracji społecznej.

- 4) Pomoc osobom po odbytej terapii odwykowej w podjęcie pracy poprzez współpracę z Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku.
- 5) Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisariatem Policji w przedmiocie regularnego monitoringu o potrzebach i możliwościach zatrudnienia socjalnego

Rozdział VII

Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie jest finansowany ze środków pozyskanych przez Gminę z pobieranych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

Rozdział VIII

Realizacja i monitoring Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii obejmuje:

- 1) Zadania Programu realizowane będą przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych corocznie składa Wójtowi Gminy sprawozdanie z prac Komisji.

Rozdział IX

Przewidywane efekty realizacji Programu

- 1) Podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Lipie wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych i narkotyków.
- 2) Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych oraz redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne.
- 3) Udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
- 4) Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- 5) Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że jest to przestępstwo, na które nie ma przyzwolenia we współczesnym świecie.